

(i) Printed Pages : 7

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

1	1	3	1	1
---	---	---	---	---

Exam. Code :

5	0	0	4
---	---	---	---

**Bachelor of Arts (FYUP) 4th Semester
(2056)**

SOCIOLOGY (In all Mediums)

Paper : Social Institutions

Time Allowed : 3 Hours]

[Maximum Marks : 90

Note :- (1) Attempt **five** questions in all including Q. No. 1 which is compulsory and selecting **one** question from each unit.

(2) For private candidates, who have not been assessed earlier for internal assessment, the marks secured by them in theory paper will proportionately be increased to maximum marks of the paper in lieu of internal assessment.

1. Answer any **nine** of the following in about **30-35** words each:

- (1) Normative aspect of Institutions
- (2) Economic institutions
- (3) Anuloma and Pratiloma
- (4) Single Parent Family

- (5) Lineage
- (6) Joking relationships
- (7) Role of Government
- (8) Two Party system
- (9) Organic Solidarity
- (10) Sacred and Profane
- (11) Naturism
- (12) Beliefs. 9×2=18

UNIT—I

- 2. Discuss various types of Institutions. 18
- 3. Discuss types and features of Social Institutions. 18

UNIT—II

- 4. What is significance of kinship? Discuss kinship terms used in society. 18
- 5. Discuss the changing role of family and marriage in Indian society. 18

UNIT—III

6. Define Political institutions. What are the various functions of political parties? 18
7. Define division of labour with examples. Critically discuss Durkheim's theory of division of labour. 18

UNIT—IV

8. "Religion is both a source of social harmony and of inter-group conflict." Discuss with examples. 18
9. Critically discuss Weber's theory of The Protestant Ethic and Rise of Capitalism. 18

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- (1) प्रश्न संख्या 1 (अनिवार्य) सहित कुल पाँच प्रश्नों के उत्तर दें और प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न चुनें।

(2) निजी उम्मीदवारों के लिए, जिनका पहले आंतरिक मूल्यांकन नहीं किया गया है, सैद्धांतिक पेपर में उनके द्वारा प्राप्त अंकों को आंतरिक मूल्यांकन के स्थान पर पेपर के अधिकतम अंकों तक आनुपातिक रूप से बढ़ाया जाएगा।

1. निम्नलिखित में से किन्हीं नौ प्रश्नों के उत्तर लगभग 30-35 शब्दों में दीजिए:

- (1) संस्थाओं का मानक पहलू
- (2) आर्थिक संस्थाएँ

(3) अनुलोम और प्रतिलोम

(4) एकल अभिभावक परिवार

(5) वंश

(6) मजाकिया रिश्ते

(7) सरकार की भूमिका

(8) दो दलीय प्रणाली

(9) जैविक एकजुटता

(10) पवित्र और अपवित्र

(11) प्रकृतिवाद

(12) विश्वास।

9×2=18

यूनिट-I

2. संस्थाओं के विभिन्न प्रकारों पर चर्चा कीजिए। 18
3. सामाजिक संस्थाओं के प्रकारों और विशेषताओं पर चर्चा कीजिए। 18

यूनिट-II

4. रिश्तेदारी का क्या महत्व है? समाज में प्रयुक्त रिश्तेदारी संबंधी शब्दों पर चर्चा कीजिए। 18
5. भारतीय समाज में परिवार और विवाह की बदलती भूमिका पर चर्चा कीजिए। 18

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਸਥਾओं को परिभाषित कीजिए। राजनीतिक दलों के विभिन्न कार्य क्या हैं? 18
7. उदाहरणों सहित श्रम के विभाजन को परिभाषित कीजिए। दुर्खीम के श्रम के विभाजन के सिद्धांत की आलोचनात्मक चर्चा कीजिए। 18

ਯੂਨਿਟ-IV

8. "धर्म सामाजिक सद्भाव और अंतर-समूह संघर्ष दोनों का स्रोत है।" उदाहरणों सहित चर्चा कीजिए। 18
9. वेबर के प्रोटेस्टेंट नीतिशास्त्र और पूंजीवाद के उदय के सिद्धांत की आलोचनात्मक चर्चा कीजिए। 18

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- (1) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਜੋ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਸਮੇਤ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੋ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪਸ਼ਨ ਚੁਣੋ।

(2) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਆਕਲਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਿਊਰੀ ਪੇਪਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਬਦਲੇ ਅਨੁਪਾਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਪਰ ਦੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੰਕਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

1. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ 30-35 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

- (1) ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਆਦਰਸ਼ ਪਹਿਲੂ
- (2) ਆਰਥਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ

- (3) ਅਨੁਲੋਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਲੋਮ
- (4) ਸਿੰਗਲ ਪੇਰੈਂਟ ਪਰਿਵਾਰ
- (5) ਵੰਸ਼
- (6) ਮਜ਼ਾਕੀਆ ਰਿਸ਼ਤੇ
- (7) ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ
- (8) ਦੋ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ
- (9) ਜੈਵਿਕ ਏਕਤਾ
- (10) ਪਵਿੱਤਰ ਅਤੇ ਅਪਵਿੱਤਰ
- (11) ਕੁਦਰਤਵਾਦ
- (12) ਵਿਸ਼ਵਾਸ 9×2=18

ਯੂਨਿਟ-1

2. ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18
3. ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਦਾ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ ? ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਸੰਬੰਧੀ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18
5. ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਬਦਲਦੀ ਭੂਮਿਕਾ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਜ ਕੀ ਹਨ ? 18
7. ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਰਤ ਵੰਡ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਦੁਰਖਾਈਮ ਦੇ ਕਿਰਤ ਵੰਡ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-IV

8. “ਧਰਮ ਸਮਾਜਿਕ ਸਦਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਸਮੂਹ ਟਕਰਾਅ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਸਰੋਤ ਹੈ।” ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18
9. ਵੈਬਰ ਦੀ ਪ੍ਰੋਟੈਸਟੈਂਟ ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀਵਾਦ ਦੇ ਉਭਾਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18